

HEVOSALAN HAASTEET

SISÄLLYSLUETTELO

HEVOSTALouden NYKYTILANNE	2
HEVOSTALouden TAVOITTEET	3
KEHITTÄMISSUUNNITELMAN TAVOITTEET	4
EU- JA KANSALLISEEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN VAIKUTTAMINEN	5
KASVATUS- JA JALOSTUSTOIMINTA	5
HEVOSTEN HYVINVOINTI	6
RAHOITUSMAHDOLLISUUDET	6
HEVOSALAA KOSKEVA TUKIPOLITIIKKA	8
YMPÄRISTÖKYSYMYKSET JA MAANKÄYTTÖPOLITIIKKA	9
HEVOSYRITTÄJIEN SOSIAALITURVA	9
VEROTUS	10
HEVOSTALouden TUTKIMUS, KOULUTUS JA NEUVONTA	11
Tutkimus ja kehittämistyö	11
Koulutus	11
Neuvonta	12
HEVOSALAN NUORISOTYÖ	13
LIITTEET	

Suomessa harjoitettava hevostalous on hyvin monipuolista perustuen laajaan harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan sekä antaen monille merkittävän työn ja elinkeinon. Ammattimaisen ja harrastustoiminnan vuorovaikutus on tärkeää, sillä vain alaa ammatikseen harjoittavat yrittäjät ja muut toimijat mahdollistavat alan laajan harrastustoiminnan.

Hevosia on Suomessa yli 60 000, ja määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Hevosiin liittyvä toiminta on yleisimmin ravi- tai ratsastustoimintaa. Ravihevosharrastajia maassamme on noin 50 000. Ammattivalmentajia on 150 ja harrastajavalmentajia noin 7000. Ravit ovat toiseksi seuratuin urheilulaji Suomessa. Ratsastusta puolestaan harrastaa noin 120 000 suomalaista. Suomen Ratsastajainliiton hyväksymiä ratsastuskouluja ja -talleja on noin 200. Viime vuosina ovat lisääntyneet erilaiset palvelutoiminnot, kuten ratsastus-, täysihoito- ja elämyspalvelut.

Hevosalan suora ja välillinen työllisyysvaikutus on merkittävä ja voi yrittäjyyden, erityisesti kasvatustoiminnan, edellytysten parantuessa kasvaa vielä huomattavasti. Nykyisin hevosalan työvoiman rakenteen tyypillinen piirre on osa-aikaisten työntekijöiden ja yrittäjien suuri osuus verrattuna päätoimisiin. Hevostoiminnan rakenteita tutkittaessa on todettu, että 6-7 hevosta työllistää yhden henkilön.

Hevostaloudella on huomattava merkitys maaseudulle ja maataloudelle ja sen kasvun seurauksena syntyy myös tuotannollista toimintaa. Yhden hevosen tarvitsema rehuala vuodessa on 1-1,5 ha, joten hevosten tuotantoon tarvitaan 60 000-90 000 peltohehtaaria. Maatalouden toimintaedellytysten ja rakenteen muuttuessa sekä hevosiin liittyvä yritystoiminta että hevosten tuotanto antavat maataloille aitoja mahdollisuuksia.

Työ ja harrastus hevosten parissa on sosiaalisesti arvokasta toimintaa, joka yhdistää laajasti yhteiskuntamme eri väestöryhmiä toisiinsa. Harrastus yhdistää vanhat ja nuoret, vanhemmat ja lapset, se on yhtä hyvin miesten kuin naistenkin harrastus. Hevonen kaataa myös raja-aitoja perinteisen maaseutu-kaupunki -ajattelun välillä.

Hevospelitoiminta, jossa vaihto vuonna 2003 oli 215,2 miljoonaa euroa, tuo rahaa yhteiskunnan tarpeisiin korostaen työllistämisen lisäksi alan taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä.

Liite 1/Hevosten lukumäärät Suomessa, hevosalan työllisyysvaikutukset ja rahavirrat sekä ravi- ja ratsastusurheilussa toimivien lukumäärät.

Kiinnostus hevosia ja hevosalaa kohtaan sekä sen myötä harrastajien määrä on viime vuosina lisääntynyt ja sama suunta näyttää jatkuvan. Kasvava hevosala tarvitsee selkeät suuntaviivat, joiden ympärille on mahdollista kehittää terveellä ja turvallisella pohjalla toimivaa elinkeino- ja harrastustoimintaa. Hevosalan myönteiselle kehitymiselle on edellytykset olemassa, ja kaikki alan järjestöt ja sidosryhmät ovat valmiita ajamaan asioita yhteistyössä eteenpäin. Hevosalan kehittämisen tavoitteena on turvata alan yleiset toimintaedellytykset sekä eläinten hyvinvointi. Hevosalan on toimialana saatava yhteiskunnallisen merkityksensä ja laajuutensa edellyttämä arvostus.

Hevosalan menestyminen edellyttää korkeatasoista kotimaista hevoskasvatusta sekä ravi- että ratsastusurheilun tarpeisiin. Korkealaatuisen kasvatustoiminnan turvaaminen ja kehittäminen on tärkeää.

Hevostalous on sekä vahva itsenäinen toimiala että merkittävä maatalouden sivuelinkeino. Muiden kotieläinten vähentyessä maaseudulta hevosien merkitys myös maisemanhoitajana korostuu. Hevosalan merkitys maaseudulle ja maataloudelle on tunnustettava.

Hevosalaan liittyy monimuotoisuudessaan paljon mahdollisuuksia. Potentiaali tulee hyödyntää tarjoamalla hevosiin liittyvää palvelutoimintaa. Alaa on kehitettävä niin, että hevostaloutta on mahdollista harjoittaa eri osissa maata.

Tiivistä yhteistyötä hevosalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan, koulutuksen ja neuvonnan välillä on edelleen kehitettävä. Ottaen huomioon hevosalan yhteiskunnallisen merkittävyyden alan kehittämiseen on panostettava entistä enemmän myös yhteiskunnan taholta.

MTK:n, Suomen Hippoksen ja Suomen Ratsastajainliiton aloitteesta kokoontuneissa hevosaloustapaamisissa on todettu selkeä tarve sopia hevosalan yhteisistä pyrkimyksistä, tavoitteista ja vastuutoimijoista sekä yhteistyön syventämisestä. Kyseinen ryhmä päätti valmistella laajasti koko hevosalaa käsittelevän kehittämissuunnitelman.

Hevosalan toimintaympäristön kehittämissuunnitelman tavoitteena on kuvata alan toimintaympäristöä ja sen yhä kasvavaa merkitystä yhteiskunnassa. Kehittämissuunnitelmassa on esitetty hevosalan keskeisimmät painopisteet, joihin alan järjestöt haluavat vaikuttaa yhteistyössä. Tavoitteena on nostaa koko hevosalan profiilia, jotta sen merkitys tunnustetaan yhteiskunnassa siinä mittakaavassa kuin sen vaikutus todellisuudessa on.

Kehittämissuunnitelmaa työstäneiden lisäksi on useita muitakin hevosalan hyväksi työskenteleviä tahoja. Tavoitteena on, että kaikki hevosalan sisällä vaikuttavat tahot sekä sidosryhmät toimivat alan kokonaisedun mukaisesti, sen kehittymis- ja toimintaedellytyksiä parantavasti. Tiedonkulku ja avoimuus on tärkeää kaikessa toiminnassa.

Painopisteitä ja tehtäviä ei ole kehittämissuunnitelmassa esitetty tärkeysjärjestyksessä. On toimittava kunkin ajankohdan tarpeiden ja edellytysten mukaisesti.

EU- JA KANSALLISEEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN VAIKUTTAMINEN

Hevosalaan liittyvistä säädösvalmisteluista, niin EU:n tasolla kuin kotimaassakin, on alan toimijoiden saatava tietoa riittävän ajoissa niin, että valmistelu-työhön voidaan välittää käytännön tieto ja että asioihin pystytään vaikuttamaan.

Kansallisissa ja myös kansainvälisissä asioissa yhteistyö maa- ja metsätalousministeriön, mutta myös muiden ministeriöiden kanssa on tärkeää. Tärkeinä yhteistyötahoina ovat myös europarlamentaarikot sekä kansanedustajat ja virkamiehet.

EU-tasolla Suomen Hippos vaikuttaa UET:n (Euroopan raviliitto) ja ratsastusurheilu kansainvälisen liittonsa FEI:n EU-ryhmän kautta. MTK:lla on mahdollisuus toimia mm. COPA:n (EU:n jäsenvaltioiden tuottajajärjestöjen yhteistyöelin) hevostaloustyöryhmän kautta. Hevosalan lobbausta EU:ssa on kehitettävä; tarvetta vaikuttamiseen on, esimerkkeinä eläinlääkintä, rehulainsäädäntö, eläinten kuljetuksia koskeva säädäntö, tukipolitiikka.

5

KASVATUS- JA JALOSTUSTOIMINTA

Koko hevosalan kehittymisen perusta on laadukkaassa kotimaisessa kasvatuksessa. Jokaisella jalostussuunnalla korkealaatuinen hevosaines sekä kasvattajien osaaminen ja oikeat pyrkimykset ovat ratkaisevia. Korkeatasoinen, tuloksellinen kasvatustoiminta edellyttää toimivaa jalostusohjelmaa ja siinä määriteltyjen, yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamista. Oikeisiin tavoitteisiin ja pyrkimyksiin ohjataan neuvonnalla ja taloudellisilla kannustimilla sekä edistämällä jalostuksessa uusien tekniikoiden käyttömahdollisuuksia. Erityisesti on huolehdittava sellaisista toimenpiteistä, jotka edesauttavat korkealaatuisen tammakannan kehittymistä ja varmistavat varsojen ammattitaitoisen kouluttamisen ja valmentamisen. Sekä ravi- että ratsastusurheilun toimintaedellytysten ja kannattavuuden on parannuttava, jotta paras hevosaines pysyy kotimaassa.

Suomenhevosen säilymisestä elinvoimaisena ja monipuolisena rotuna on huolehdittava.

Hevoskasvatusta Suomessa harjoitetaan edelleen suurelta osin (80-90 %) maataloilla. On huolehdittava siitä, että hevoskasvatus on tasavertainen vaihtoehto muiden maatalouden tuotantosuuntien joukossa mm. sukupolvenvaihdostilanteissa.

HEVOSTEN HYVINVOINTI

Kaiken hevosalan toiminnan perustana on oltava hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen. Hevosharrastajan, -ammattilaisen ja -yrittäjän on osattava monenlaisia tietoja ja taitoja hevosalasta. Kaikki hevosten ruokintaan, muuhun hoitoon ja käsittelyyn, olosuhteisiin, valmennukseen ja kilpailuun liittyvä vaikuttaa hevosen hyvinvointiin. Harrastajia myöten on pyrittävä ammattitaitoiseen toimintaan ja kannettava vastuu luontokappaleesta kaikessa hevosalan toiminnassa. Hevosalan järjestöjen ja muiden tahojen on monimuotoisella valistuksella vaikutettava kaikkiin hevosten hyvinvointiin liittyviin asioihin.

Hevosten tuontiin liittyvät mahdolliset epäkohdat eläintautien leviämisen kannalta on selvitettävä sekä minimoitava ns. halpatuontiongelman.

Merkittäviä asioita hevosen hyvinvoinnin kannalta ovat sen loppuvaiheisiin liittyvät ratkaisut ja niiden järkevät toteuttamismahdollisuudet. Hevosten loppusijoitukselle on luotava sellainen toimintamalli, että eläimille kärsimystä aiheuttava teurashevosten vienti ei ole tarpeellista.

EU:n sivutuoteasetuksen toteuttamiseen, hevosen lopettamiseen ja hävittämiseen liittyvistä kysymyksistä on huolehdittava; hautaamismahdollisuuden on säilyttävä. Hevosenlihan jatkojalostuksen kehittymiselle on luotava edellytykset, mitä kautta voidaan korvata tuontia ja myös edistää lihan ja jalosteiden kysyntää sekä turvata hevosten teurastusmahdollisuuksien säilyminen. Hevosteurastamotilanne ja teurashinnan parantamismahdollisuudet on selvitettävä.

Kattavan rekisteröinnin aikaansaamisella ja passikäytännön edelleen kehittämisellä on pystyttävä turvaamaan se, ettei lääkitty hevonen vastoin määräyksiä joudu elintarvikeketjuun. Lääkeainesäännöstöjä on täsmennettävä vastaamaan hevosalan toimintaympäristöä.

Ongelmakohdat hevosiin kohdistuvassa eläinlääkintätyössä on selvitettävä ja saatava kuntoon. Eläinlääkintähuoltolain muutosten yhteydessä on turvattava eläinlääkinnän saatavuus hevosille ympärivuorokautisesti. Ammattitaitoisen hevossairaalan toiminnan säilyminen on turvattava.

RAHOITUSMAHDOLLISUUDET

Hevosalan yhteiskunnallinen merkitys on suuri monessakin suhteessa (työllisyys, maatalous, maaseudun ja kaupungin vuorovaikutus, nuorisokasvatus), joten on huolehdittava siitä, että hevosalalla on käytävissä ja käytetään julkista rahoitusta toimialan sisäisten rahavirtojen lisäksi. Tämä korostuu erityisesti koulutuksessa, neuvonnassa ja tutkimuksessa.

Hevosalan edellytysten parantamiseksi hevospeleihin liittyvää toimintaympäristöä on kehitettävä jatkuvasti. Hevospielen kilpailukyvyyn takaamiseksi on varmistuttava siitä, että niitä voidaan kehittää joustavasti ja tehokkaasti. Rahapeli-toimintaan liittyvän kansainvälisen kilpailun, erityisesti internetissä toimivien rahapeliyhtiöiden, haittavaikutukset on minimoitava ja yksinoikeuteen pohjautuva rahapelijärjestelmä Suomessa on säilytettävä. Näin voidaan varmistaa, että suomalainen hevosalous kasvaa ja kasvun mukanaan tuomat positiiviset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat parhaat mahdolliset.

Alan ja yhteiskunnan on pidettävä huoli, että hevosalouskertymästä ei ohjaudu varoja kohteisiin, jotka on tarkoituksenmukaista rahoittaa muista rahoituslähteistä. Hevosalouskertymän käytössä tulee korostua hevosalan perustoiminta, kilpailu- ja kasvatustoiminta, sekä alan kehittäminen. Hevosiin kohdistuvan aidon kysynnän kasvatamiseksi voidaan perustellusti kasvattaa palkintotukia ja edesauttaa kilpailutoiminnan myönteistä kehitystä. Samoin pelituottojen jakamista on kehitettävä siten, että se varmistaa kotimaisen kasvatustoiminnan kestävä kehityksen. Mekanismissa, jolla kasvatustukia maksetaan, on koko ajan voitava arvioida ja kehittää suuntaan, joka parhaiten tukee alan kehittymistä.

Liite 2/Hevospeleistä kertyvien varojen jakauma 2003

HEVOSALAA KOSKEVA TUKIPOLITIIKKA

Hevosalalle on tärkeää, että siihen kohdistuva maatalouden tukipolitiikka edelleenkin hoidetaan hyvin. EU-maatalouspolitiikan aiheuttamien muutosten myötä hevosesta tuli tuotantoeläin ja tukipolitiikan kohde. Uudistuvassa tukipolitiikassa on otettava huomioon hevostilojen peltoalaperusteisten ja eläintukien määräytyminen, erityisesti hevos- ja nurmitukien osalta.

Hevosten kansallinen tuki on kohdennettava erityisesti kotimaisen kasvatuksen tukemiseen ja suomenhevoscannan säilyttämiseen. Suomenhevosille suunnattu alkuperäisrotujen tuki on säilytettävä ja tukiehtoja on tarvittaessa korjattava vastaamaan tarkoitustaan suomenhevoscannan säilyttämisessä.

EU ohjaa tukipolitiikkaansa yhä laajemmin maaseudun kehittämiseen. Suuntauksen mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet on hyödynnettävä hevostaloudessa.

Maatalouden ja pienyritysten investointitukien sekä muiden rakennetukien kohdentumista hevostalouteen on selvitettävä ja järjestelmän epäkohtia korjattava. Päätöksiä tekevien tahojen tulkintoja on yhdenmukaistettava. EU:n säädösten mukaan maataloudeksi määriteltävää hevostoimintaa on vain kasvatustoiminta. Kannattava hevoscasvatus tarvitsee kuitenkin Suomessa tuekseen muutakin, esim. kilpailu- tai palvelutoimintaa, joten muu toiminta ei saisi olla este investointitukien saannille. Eläinsuojelu- ja ympäristölainsäädännön vaatimukset tulevat aiheuttamaan investointitarvetta, mikä on otettava huomioon investointitukiehdossa. On huolehdittava, että rahoitustuet hevosalalle jatkuvat myös EU:n seuraavalla, vuonna 2007 alkavalla ohjelmakaudella.

Yhteiskunnan urheilupaikkarakentamiseen myöntämää tukea on saatava ohjautumaan tasapuolisemmin myös hevosurheilulle. Valtakunnallisesti ja paikallisesti päättäjien tietoisuuteen on saatettava mm. hevosurheilun ja -harrastuksen laaja merkitys nuorisotyössä.

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET JA MAANKÄYTTÖPOLITIikka

Maankäytön ja ympäristöpoliittisen lainsäädännön ja vaatimusten/ ohjeistuksen suunnittelu ja valmistelu vaativat aktiivista seurantaä sekä hevosalan toimijoiden keskinäistä ja viranomaisiin suuntautuvaa yhteydenpitoa ja yhteistyötä. Kaavoitus- ja ympäristöviranomaisia on informoitava hevosalaa koskevista erityispiirteistä ja toimintaympäristöstä yhteistyössä alan järjestöjen kanssa.

Kuntien maankäyttöpolitiikkaan on vaikutettava paikallisesti siten, etteivät esimerkiksi kaavoitusratkaisut ja rakentamisen lupakäytäntö hankaloita jo olemassa olevaa hevoselinkeinoä harjoittamista eivätkä vie yrityksiltä kannattavuutta. Sekä olemassa oleva että kehittyvä hevostalous on otettava huomioon alueellisessa kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa.

Hevosyrityksiä sijaitsee paljon taajamien lähellä. Kaikkiin talleihin, erityisesti taajamien läheisyydessä sijaitseviin, kohdistuu yhä enemmän ympäristö- ja maisemavaatimuksia, jotka on otettava huomioon. Hevosalan ulkopuolelta yrityksiin kohdistuvien ympäristövaatimusten on kuitenkin oltava kohtuullisia ja käytännönläheisiä.

9 Alueellisten hevosreitistöjen tarpeellisuus on korostunut varsinkin ratsastuksessa. Myönteisesti alkanutta reittiverkoston rakentamista on jatkettava ottaen huomioon kaikkien osapuolten intressit sekä turvallisuuskysymykset. Neuvotteluja yksityisteiden ja reitistöjen käyttökorvauksia koskevasta suositussopimuksesta on jatkettava ja saatava aikaan kaikkia osapuolia tyydyttävä sopimus.

Kaikkien toimijoiden on osaltaan ja omilla tahoillaan tehtävä sekä hevosilla liikkujiin että hevosettomiin kansalaisiin suuntautuvaa valistustyötä.

HEVOSYRITTÄJIEN SOSIAALITURVA

Hevostalouden harrastuksenomaisuuden määrittelee sekä toiminnan harjoittajan että verottajan näkemys toiminnan luonteesta. Toiminta on harrastuksenomaista, jos sitä ei harjoiteta ansiotarkoituksessa.

Maataloutta koskevissa järjestelmissä on selkiytettävä ja yhtenäistettävä hevostalouden tulkitsemista joko yritystoiminnaksi tai harrastukseksi. Hevosalan yritystoimintaa verotetaan maatilasidonnaisuudesta ja toiminnan laajuudesta riippuen maatilatalouden tuloverolain (MVL) tai elinkeinoverolain (EVL) mukaan. Toiminnan muoto voi vaikuttaa mm. TE-keskusten myöntämiin rahoitustukiin ja aiheuttaa eroavaisuuksia lomaoikeuksissa ja sukupolvenvaihdoksissa.

Maatalousyrittäjien lomituskäytäntö on hallitusohjelman mukaisesti kehitettävissä. Hevostaloutta harjoittavien maatalousyrittäjien lomaoikeuden määrittelyssä on huomioitava toiminnan työvaltaisuus ja laskettava hevosmäärävaatimusta nykyisestä 12 hevosesta. Lomituksen käytännön toteutuksessa on otettava huomioon nykyajan hevostoiminnan monipuolisuus ja erityispiirteet määriteltäessä mm. lomittajalta edellytettävistä työtehtävistä. Edellä mainittujen muutosten jälkeen erikoistuneiden, ammattitaitoisten hevoslomittajien määrän on mahdollista kasvaa, jolloin heitä voivat mahdollisuuksien mukaan käyttää myös järjestelmän ulkopuolella olevat hevosityrittäjät.

Sekä sosiaalisten että taloudellisten riskien tunnistaminen, mm. yrittäjän oman jaksamisen arviointi, on erittäin tärkeää alan yrittäjäksi ryhtymistä harkittaessa. Koulutuksen, neuvonnan ja tiedotuksen avulla on saatava jokainen hevosalalla toimiva suhtautumaan vastuullisesti turvallisuuskysymyksiin sekä parannettava yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointia ja työssä jaksamista. Kyseessä on aina myös hevosten hyvinvointi.

VEROTUS

Hevosalaan liittyviä tulo- ja arvonlisäverotuksen käytäntöjä ja lainsäädännön toteutumista seurataan. Verohallinnon linjausten yhtenäistäminen ja tiedotuksen lisääminen on tärkeää. Esiin tuleviin epäkohtiin tartutaan ja ne tulee korjata. Esimerkiksi ravikilpailutoiminnan arvonlisäverokohtelu on saatava tarkoituksenmukaiseksi.

Hevosalan tutkimus- ja kehittämistoiminnassa korostuvat erityisesti hevosten hyvinvointiin liittyvä tutkimus sekä alan yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen selvittäminen. Koulutuksen on pystyttävä vastaamaan käytännön hevosalouden tarpeisiin ja koulutusta on suunnattava myös alalla jo toimiville yrittäjille ja muille tahoille. Hevosalan laajan yhteiskunnallisen merkityksen huomioon ottamiseksi sekä tutkimusta että koulutusta on toteutettava ja kehitettävä yhteistyössä muiden alojen kanssa. Hevosalan neuvonnan kohde-ryhmänä on sekä monipuolinen elinkeinotoiminta että laaja harrastustoiminta. Alan kehittymisen turvaamiseksi neuvontaa on suunnattava molemmille osapuolille.

TUTKIMUS JA KEHITTÄMISTYÖ

Hevosalan tutkimuksen tärkeimmät painopisteet ovat:

- 1) hevosten hyvinvoinnin takaava ja sitä edistävä tutkimus (*ravitsemus ja rehut, valmennusfysiologia, hevosten hyvinvointi ja elinympäristö, terveys ja tarttuvien tautien ehkäisy, jalostus ja lisääntymisfysiologia*) sekä
- 2) hevosalan yhteiskunnallista ja taloudellista merkitystä selvittävä ja tukeva tutkimus (*hevosalan kansataloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys, yritysten talous ja kannattavuus*).

Julkisesti rahoitettavan tutkimuksen painopisteitä asetettaessa ja rahoitus-päätöksiä tehtäessä hevosalan tutkimus on otettava tasavertaisena huomioon verrattaessa sitä muihin maatalouden ja kotieläintuotannon haaroihin.

Hevosalan tutkimustoiminnan on tuettava alan toimintaa, ja tutkimusta on suunnattava alalla havaittuihin tarpeisiin. Tutkimustoiminnassa on huolehdittava siitä, että tulokset ovat koulutuksen ja neuvonnan saatavissa. Tätä varten kaikkien tutkimushankkeiden suunnitelmissa tulee olla selkeästi määriteltynä se, miten tuloksista tiedotetaan ja miten syntyvät tulokset siirretään käytännön hevosalan hyödyksi.

KOULUTUS

Hevosalan koulutusta on kehitettävä vastaamaan käytännön hevosalan tarpeita. Työelämälähtöisyys on tärkeää alan koulutuksessa, ja on päästävä siihen, että alan oppilaitokset ja hevosyritykset tekevät aktiivista yhteistyötä koulutuksen toteuttamisessa. Koulutuksessa on pystyttävä seuraamaan alalla tapahtuvia muutoksia. Hevostalousoppilaitosten profiloituminen on keskeistä tulevaisuuden kannalta, ja tällöin voidaan myös eri oppilaitosten erityisosaamista hyödyntää verkottumisen avulla.

Hevosalan ammattikoulutuksen opiskelijavalintaa on kehitettävä tukemaan alalle todella haluavien hakeutumista koulutukseen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota koulutuksen sisältöön ja laatuun. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suorittaneilla on oltava hyvät valmiudet toimia itse yrittäjinä, joten erityisesti opiskelijoiden talous- ja yritysosaamista on lisättävä.

Täsmä- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen hevosalan yrittäjille ja toimijoille on erittäin tärkeää koko alan kannalta. Hevosyrittäjillä on tarvetta lisäkoulutukseen esim. yritystalouden sekä tuotanto- ja palvelutoimintojen osalta.

Hevosalan koulutuksen kehittämiseksi tulee tehdä hevosalaan erikoistuvan ammattikorkeakoulututkinnon tarvekartoitus ja selvittää mahdollisuudet koulutuksen toteuttamiseen.

Eläinlääkäreiden perus- ja erikoistumiskoulutuksessa hevosiin kohdistuvan opetuksen on oltava tasokasta ja riittävää, jotta mm. klinikkaeläinlääkäreiden määrä voidaan turvata. Lisäksi on kehitettävä muuta yliopistotasosta koulutusta (ml. jatko- ja täydennyskoulutus). Hevosurheilun kannalta on tärkeää hyödyntää yliopistotason osaamista esim. valmentajakoulutuksessa.

NEUVONTA

Hevosalalla neuvonnan tarve määräytyy kohderyhmän mukaan. Sekä yritys- että harrastustasolla on tarvetta hevosiin liittyvän ammattiosaamisen, kuten hevosten hyvinvoinnin, hevoskasvatuksen, ruokinnan, valmennuksen ja ympäristöasioiden osaamisen edistämiseen. Yrityskohtaisessa neuvonnassa painopisteitä ovat uusien ja toimintaa jo harjoittavien yritysten terveen yrittäjyyden edistäminen ja heikon kannattavuuden parantaminen. Hevosyrittäjien laatukoulutuksen eteenpäin vieminen on tärkeää koko alan kehittymisen kannalta. Yritysoasaamisen ja neuvonnan parantumisella on vaikutusta hevosalan imagoon ja arvostukseen.

12

Hevosalan neuvonta on tapaus- ja aluekohtaisesti rakennettava olemassa olevista yleisistä yritysneuvonnan, maaseutuneuvonnan ja hevosalan organisaatioiden palveluista. Valtakunnallisella tasolla alan toimijoiden yhteistyön tiivistäminen on ensisijaisen tärkeää. Organisaatioiden yhteistyösopimukset ovat hyvä alku yhteistyön toteuttamiselle ja neuvonnan saatavuuden parantamiseksi.

Hevosalan neuvontaa on kehitettävä sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Valtakunnallisella tasolla keskusjärjestöjen on huolehdittava siitä, että tietoa pystytään siirtämään sekä hevosalan että viranomaisten välillä molempiin suuntiin.

Alueellinen taso on tärkein toimintataso hevostalouden neuvonnassa. Alue-tason neuvojen tärkeä tehtävä on uuden tutkimustiedon, uusien säädösten ja määräysten välittäminen yrittäjille ja harrastajille. Neuvojen kouluttaminen on tärkeää ja edellyttää tiivistä yhteistyötä ja tiedonkulkua tutkimuksen ja koulutuksen kanssa. Erikoisosaamisen keskittäminen tietyille neuvoille lisää neuvonnan tehokkuutta.

Hevosalalla tehdään arvokasta nuorisotyötä. Ratsastuskoulut, harrastetallit, seurat ja nuorisoravikerhot sekä 4H-toiminta tarjoavat nuorille mahdollisuuden turvalliseen ja monipuoliseen harrastamiseen.

Tallien tarjoaman ratsastustuntitoiminnan lisäksi lapsille ja nuorille järjestetään hevoskerho- ja junioriklubitoimintaa, omia kilpailuja sekä retkiä ja tapahtumia. Näillä halutaan tarjota lapsille ja nuorille kiinnostava harrastusmuoto ja myönteisiä elämyksiä sekä lisätä hevosten käsittelyn tietotaitoa. Nuorisoravikerhoissa opetellaan käsittelemään hevosia ja poneja asianmukaisesti ja turvallisesti sekä harjoitellaan yhdessä toimimista niin hevosten kuin ihmistenkin kanssa. Raviurheilun nuorisotyön voimakkaimmin kasvava osa-alue on poniravitoiminta.

Hevosalan nuorisotoiminnalla on merkittävä rooli lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä ja sitä voidaan käyttää sosiaalisen kuntoutuksen välineenä.

Hevostalouden nuorisotoiminnalle on pystyttävä jatkossa turvaamaan hyvät toimintaresurssit ja niitä on lisättävä. Myös raviurheilun nuorisotoiminta on otettava huomioon opetusministeriön alaisena liikuntajärjestönä.

Liite 1

Hevosten lukumäärät Suomessa, hevosalan työllistävyys ja rahavirrat sekä ravi- ja ratsastusurheilussa toimivien lukumäärät

(luvut ovat noin -lukuja)

Hevosten lkm (2003)		Hevosten lukumäärän kehitys	
		vuosi	lkm
- suomenhevosia	60 185	1980	31 484
- lv-ravihevosia	19 730	1990	45 400
- ratsuhevosia	22 215	1995	49 940
- poneja	10 950	2000	57 400
	7 290	2003	60 185

Syntyneitä varsoja

vuosi	lkm
1992	4381
1995	2894
1998	3866
2001	3411
2003	3420

Tuotuja hevosia

vuosi	lkm
1988	1519
1993	406
1999	806
2003	1130

Hevosalan työllisyysvaikutukset

Talliyrietykset	kokopäiväisiä	3 500
	osa-aikaisia	6 000
Muut sektorit	kokopäiväisiä	1 000
	osa-aikaisia	3 000

Hevosalan rahavirta

- hevosten ja tallien hoito	719,80 miljoonaa euroa/vuosi
- pelitoiminta	336,4 milj. euroa
- hevostapahtumissa käynti	215,2 milj. euroa
	168,2 milj. euroa

Hevostallien lkm

- yli 3 hevosta	yht 13 000, joista
- yli 6 hevosta	6 000
	3 000

Raviurheilu

- ravihevosia harrastavia	50 000
- ammattivalmentajia	150
- harrastajavalmentajia	7 000
- raviratojen alaisia nuorisoravikerhoja	25
- ravinuoria	2 000
- yleisöä ravitapahtumissa/vuosi	760 000

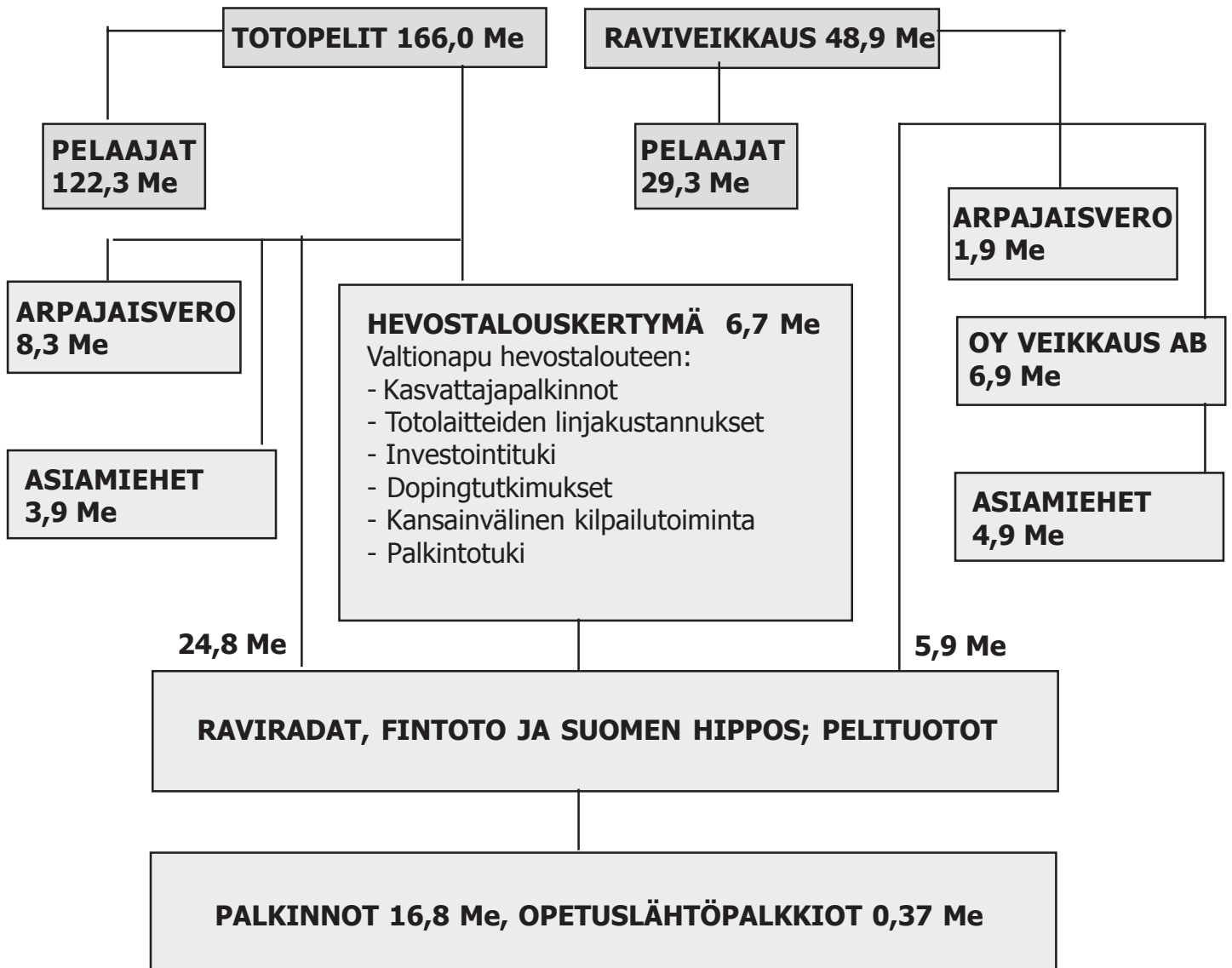
Ratsastus

- harrastajia	120 000
- ratsastusseuroja	360
- SRL:n hyväksymiä ratsastuskouluja ja -talleja	200

Lähteet:

Hevostietokeskus 2002: Hevostalous - merkitys ja tulevaisuus Suomessa
Suomen Hippos Ry
Suomen Ratsastajainliitto Ry

Liite 2
Hevospeleistä kertyvien varojen jakauma 2003

Liite 3

SEURAAVAT HEVOSALAN TOIMIJAT OVAT OLLEET MUKANA HEVOSALAN TOMINTAYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMAN VALMISTELUTYÖSSÄ

Suomen Hippos ry

Suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö. Tärkeimmät tehtävät ovat ravikilpailujen järjestäminen sekä rekisterin ja kantakirjan pitäminen maassamme kasvatettavista hevosroduista sekä koulutus-, järjestö- ja julkaisutoiminta. **Suomen Hippoksen alaiset hevosjalostusliitot** edistävät toiminnallaan hevoskasvatusta ja -jalostusta alueellaan sekä parantavat hevostalouden tunnettavuutta. **Hevosjalostusliittoja on 16.**

Toto-pelit Suomessa järjestää Hippoksen tytäryhtiö **Fintoto Oy**. www.hippos.fi

Suomen Ratsastajainliitto ry, SRL

Ratsastusurheilun keskusjärjestö edistää ratsastusta yleisenä urheilu- ja liikuntakasvatusmuotona, järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää maamme ratsastuksenopetusta ja valmennusta. **Kahdeksan aluejaostoa** organisoii ja koordinoi liiton toimintaa paikallistasolla. www.ratsastus.fi.

Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto ry, SHKL valvoo jäsenenä olevien hevosnomistajayhdistysten keskusliittona hevosnomistajien yleisiä ja yhteisiä etuja. **Alueyhdistyksiä on 11.** www.shkl.net

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, MTT/ Hevostalous

MTT-hevostutkimus on hevostutkimusta ja koulutus- sekä neuvontapalveluja tarjoava tutkimusasema Ypäjällä. Tutkimustoiminnan lisäksi on tarjolla hevossairaala- ja ori-asemapalveluita. MTT tarjoaa neuvontaa ja tietoa hevosten hoidosta, ruokinnasta ja rehuista, talleista ja rakentamisesta, ympäristöstä, lääkinnästä, valmennuksesta ja jalostuksesta. www.mtt.fi

Hevostietokeskus

Hevostietokeskus on hevosalan neuvonnan ja koulutuksen kehittämisyksikkö, joka tuottaa ja välittää uutta tietoa sekä tarjoaa alan toimijoille koulutus- ja neuvontapalveluja. Hevostietokeskus toimii Kuopion yliopiston kampusalueella. www.hevostietokeskus.fi

Hevosopisto Oy on yleishyödyllinen osakeyhtiö, joka päätehtävä on tarjota hevosalan ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta Koulutuksen lisäksi se järjestää kilpailuja ja tarjoaa maksullisia palveluita nuorten hevosten koulutukseen ja alan lyhytkursseja matkailijoiden tarpeisiin. www.hevosopisto.fi

Suomen Eläinsuojeluyhdistys SEY tekee käytännön työtä eläinten olojen hyväksi eläinsuojeluvalvonnalla ja valistustyöllä. SEY:llä on **36 jäsenyhdistyksen** verkosto. www.sey.fi

ProAgria maaseutukeskukset

ProAgria-yhtymän toimialana on maaseudun ja maaseutuelinkeinojen kehittämiseen liittyvä neuvonta ja kehitystoiminta. ProAgriassa on mukana mm. **16 alueellista ProAgria maaseutukeskusta sekä neljä ruotsinkielistä maaseutukeskusta.** Maaseutukeskukset tarjoavat neuvontapalveluja mm. hevosen hyvinvointiin, rakentamiseen ja yritystoimintaan liittyvissä kysymyksissä. www.proagria.fi

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry

MTK on maataloustuottajien, metsänomistajien ja muiden maaseutuyrittäjien valtakunnallinen talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö. **MTK-alueliittoja on 16.** www.mtk.fi

MUITA KESKEISIÄ HEVOSALAN JA SIIHEN LIITTYVIÄ TOIMIJOITA

Ratsujalostusliitto ry

Toiminnan päätarkoituksena on kehittää suomalaisen puoliveriratsun (FWB) kasvatus- ja jalostustyötä, tukea jäsenten toimintaa ja edistää heidän taitojaan hevosten kasvattajina. Ratsujalostusliitto on kaikkien puoli- ja täysveristen ratsuhevosten kasvattajien ja harrastajien oma rotujärjestö. www.ratsujalostusliitto.fi

Suomen Ravivalmentajat ry on päätoimenaan ravivalmennusta harjoittavien ammattilaisten järjestö. Yhdistys toimii yhdessä Hippoksen, Fintoton ja Suomen Hevosnomistajien Keskusliiton kanssa valtiovaltaan ja julkishallintoon liittyvissä asioissa. www.ravivalmentajat.fi

Raviradat

Ravikilpailuja järjestetään Suomessa 43 raviradalla. Maakunnallisia keskusratoja on 19, jotka yhdessä maan pääradan, Vermon, kanssa järjestävät valtaosan vuosittain ajettavista 560 ravitapahtumasta. Vuosittain raveihin osallistuu yli 8000 hevosta sekä yli 3000 ohjastajaa.

Lisäksi on useita **rotuyhdistyksiä ja paikallisia ratsastus- ja hevosystäväinseuroja.**

Maa- ja metsätalousministeriö, MMM

Hevosten tautivalvontaan, tuontiin ja vientiin, eläinsuojeluun ja lääkitsemiseen liittyvät asiat kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosastolle, muut hevostalouteen liittyvät asiat maatalousosastolle. Maa- ja metsätalousministeriö hallinnoi myös vedonlyönnistä hevoskilpailuissa valtion osuutena saatujen varojen käyttöä. www.mmm.fi

Työvoima- ja elinkeinokeskukset, TE-keskukset ovat valtionhallinnon alueorganisaatioita. TE-keskuksen maaseutuosastolta saa neuvoa esimerkiksi maatalokauppojen, maatilojen sekä pienyritysten investointien rahoituksesta tai maanhankinnasta. Maaseutuosasto huolehtii viljelijöille maksettavien EU:n ja kansallisten tuotanto- ja investointitukien hallinnoinnista ja valvonnasta. **Alueellisia TE-keskuksia on 15.** www.te-keskus.fi

Hevoshankkeita on käynnissä tai jo päättymisvaiheessa eri puolilla maata. Hankkeissa voi olla esimerkiksi koulutus- ja kurssipäiviä, opintoretkeä tai reittikartoituksia. Monissa tapauksissa hanke on saanut rahoitusta TE-keskusten tai paikallisten toimintaryhmien kautta EU-osarahoitteisista maaseutuohjelmista.

HEVOSALAN TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEN JA VAIKUTTAMISEN VASTUUTUKSESTA ON SOVITTU OHESSA MAINITULLA TAVALLA ERI HEVOSALAN TOIMIJOIDEN KESKEN. KAIKKI TOIMIJAT KANTAVAT VASTUUN YHTEISTYÖSTÄ.

EU- JA KANSALLISEEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN VAIKUTTAMINEN

Vastuutoimijoina kaikki alan järjestöt omilla sektoreillaan. Yhteistyö erittäin tärkeää.

KASVATUS- JA JALOSTUSTOIMINTA

Kasvatustoiminnan kehittäminen on kaikkien keskeisten hevosalan toimijoiden vastuulla. Päätoimijoina ovat Suomen Hippos, Suomen Ratsastajainliitto ja Ratsujalostusliitto. Maatalouteen ja maaseutuyrittämiseen liittyvä hevoskasvatustoiminta edellyttää myös MTK:n mukanaoloa kehittämistyössä.

HEVOSTEN HYVINVOINTI

Vastuutoimijoina lainsäädäntötyöhön vaikuttamisessa ovat Hippos, SRL, SHKL sekä MTK. Hevosalan järjestöjen on tehtävä valistustyötä harrastajien ja yrittäjien suuntaan yhdessä SEY:n kanssa. Yhteistyössä on kampanjoitava kaikkien hevosten saamiseksi rekisteriin.

RAHOITUSMAHDOLLISUUDET

Hevostaloukertymän suhteen vastuutoimijoina ovat Suomen Hippos ja Fintoto sekä SRL. Kaikkien toimijoiden yhteistyöllä vaikutetaan muihin rahoituslähteisiin.

HEVOSALAA KOSKEVA TUKIPOLITIikka

Maatalouden tuotantotukia ja maaseudun kehittämistukia koskevassa työssä asiantuntijatahojen, erityisesti Hippoksen tuella vastuutoimijana on MTK. SRL ja Hippos ovat vastuutoimijoina vaikutettaessa yhteiskunnan urheilupaikkarakentamiseen myöntämän tuen ohjautumiseen tasapuolisemmin myös hevosurheilulle.

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET JA MAANKÄYTTÖPOLITIikka

Keskeisinä toimijoina Hippos ja SRL sekä SHKL jäsenkenttineen. Lainsäädäntöön vaikuttamisessa yhteistyö on tärkeää.

Hevosurheilupolitiikan suositussopimuksen kehittäminen on MTK:n, Hippoksen ja SRL:n vastuulla. Päävastuullisena käytännön reitistötyötä tekee Ratsastajainliitto muiden tahojen tuella.

HEVOSYRITTÄJIEN SOSIAALITURVA

Vastuutoimijoina ovat Hippos, SRL, SHKL. Maaseutuyrittäjyyteen liittyvä sosiaaliturvan kehittäminen on MTK:n vastuualutta.

VEROTUS

Vastuutoimijoina ovat Hippos, SRL, SHKL, Ravivalmentajat ja MTK.

TUTKIMUS JA KEHITTÄMISTYÖ

Kaikkien hevosalan toimijoiden yhteistyö valtakunnallisesti on tärkeää alan kehittymisen kannalta. Alueelliset verkostot eri järjestöjen välillä ovat välttämättömiä käytännön työn toteuttamisessa.

HEVOSALAN NUORISOTYÖ

Vastuutoimijoina Hippos ja SRL

Toimittanut:
Maarit Hollmén, MTK ja Minna Mäenpää, Suomen Hippos ry
Kuvat: Suomen Hippos ry/Hippola, Leena Alerini
Taitto: Tanja Kuittinen

2004